

ПРОТОКОЛ

№ 1/ 08.07.2019 г.

УЧРЕДИТЕЛНО ЗАСЕДАНИЕ НА СЪВЕТА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ ПО ЗАКОНА ЗА ХОРАТА С УВРЕЖДЕНИЯ

Днес 08.07.2019 г., в сградата на институцията на омбудсмана на Република България, с адрес: гр. София, ул. „Георг Вашингтон“ № 22, Заседателна зала, се проведе учредително заседание на Съвета за наблюдение по Закона за хората с увреждания.

Присъстваха следните членове на Съвета:

1. Мая Манолова – Председател на Съвета за наблюдение и представител на омбудсмана на Република България
2. Хюсеин Исмаил – представител на омбудсмана на Република България и заместващ доц. д-р Диана Ковачева
3. Доц. д-р Баки Хюсеинов – представител на Комисията за защита от дискриминация
4. Златина Касърова – Дукова – представител на Комисията за защита от дискриминация и заместваща доц. д-р Ана Джумалиева
5. Доц. д-р Стоян Ставру – представител на Българската академия на науките
6. Васил Долапчиев – представител на неправителствените организации на и за хората с увреждания
7. Весела Одажиева – представител на неправителствените организации на и за хората с увреждания
8. Ива Поповска – представител на неправителствените организации на и за хората с увреждания
9. Илиана Малинова – представител на неправителствените организации на и за хората с увреждания

Секретари: Иван Дечев и Кристина Лалова

Присъстваха и представители на други институции, неправителствени организации и медии, изброени в приложен към протокола списък.

Заседанието беше открито в 11:00 ч. от г-жа Мая Манолова, в качеството ѝ на домакин и председател на администрираща Съвета за наблюдение институция.

Заседанието протече при следния дневен ред:

I. Официално откриване.

Г-жа Мая Манолова приветства присъстващите членове на Съвета за наблюдение и представителите на институциите и неправителствените организации.

Тя накратко представи функциите и структурата на Съвета, процедурата за избор на членове – представители на неправителствените организации, конкретния състав и отбеляза някои от актуалните проблеми по правата на хората с увреждания, по които Съветът може да вземе отношение.

Даде думата и на официалните гости:

Г-н Бисер Петков – министър на труда и социалната политика, приветства Съвета. В отговор на поставените за обсъждане въпроси даде разяснения по изпълнение на новото законодателство за хората с увреждания. Информира какви действия са предприети от социалното министерство и неговите структури, за да бъдат уведомени правоимащите хора с увреждания за възможностите за кандидатстване и ползване на личната помощ.

Г-н Кирил Ананиев – министър на здравеопазването, приветства Съвета. В отговор на поставените за обсъждане въпроси пое ангажимент да се въведе справедлив механизъм, който да позволи на всички хора с увреждания с експертно решение след 3 август 2018 г. да се ползват от възможността за преразглеждане на експертното им решение по новите правила от 11 юни 2019 г., при облекчена процедура.

Уведоми, че се очаква до края на месец август да приключи процедурата по съгласуване и приемане на Приложение 1 на Наредбата за медицинската експертиза. Разясни, че се работи за въвеждане на ICF системата.

Доц. д-р Баки Хюсеинов – заместник-председател на Комисията за защита от дискриминация и член на Съвета за наблюдение, приветства Съвета. Запозна участниците на заседанието с функциите на Комисията за защита от дискриминация, с дейността на специализирания състав по признак „увреждане“ и препоръките по този признак. Разясни за кампанията за достъпна среда. Увери, че от Комисията и от Съвета ще се търси диалог, с научните среди и с представителите на гражданското общество.

Г-жа Веска Събева – председател на Асоциацията на родителите на деца с епилепсия и заместник-председател на Националния съвет за хората с увреждания, приветства Съвета. Поздрави за конституирането на този дългоочакван орган за хората с увреждания.

Г-н Минчо Коралски – изпълнителен директор на Агенцията за хората с увреждания, приветства Съвета. Разясни, че очаква Съветът за наблюдение да си сътрудничи с механизма по координация в областта на политиката за правата на

хората с увреждания, определен по Закона за хората с увреждания.

Г-н Петър Велчев – председател на Съюза на военнопострадалите и военнопострадалите, приветства Съвета.

II. Организационни въпроси на Съвета за наблюдение.

Омбудсманът постави на обсъждане и за вземане на решения следните въпроси:

1. Определяне на заместник-председател - представител на НПО в Съвета;
2. Разработване на правила за организацията и дейността на Съвета;
3. Приемане на годишна програма за дейността на Съвета.

Г-жа Манолова предложи решенията по организационните въпроси да бъдат взети на отделно заседание след закриване на официалната му част.

III. Актуални проблеми по правата на хората с увреждания

Г-жа Манолова запозна членовете на Съвета и гостите с важни проблеми, поставени от хората с увреждания в постъпващите при омбудсмана жалби и чрез горещата линия.

По Закона за личната помощ

Г-жа Манолова запозна членовете на Съвета, представителите на другите институции, неправителствените организации и медиите за затрудненията, които правоимащите по Закона за личната помощ срещат при кандидатстването за личната помощ. Представи данни към средата на месец юни за броя издадени направления за ползването на личната помощ. Посочи, че основна причина за малкия им брой е липсата на адекватна информация за възможностите за ползване на личната помощ.

По въпроса за асистентските услуги за възрастни хора и за хората с увреждания, извън обхвата на личната помощ.

Г-жа Манолова представи проблемите, които ще възникнат след преустановяването на програмите за лични асистенти.

По въпроса за несправедливото групиране на имащите право на финансова подкрепа по чл. 70 от Закона за хората с увреждания

Г-жа Манолова даде думата на Хюсеин Исмаил - началник отдел Права на хората с увреждания и дискриминация при омбудсмана, да представи констатираните проблеми:

Г-н Исмаил представи накратко четири групи граждани, които считат, че

несправедливо са поставени в група, получаваща по-неблагоприятен за тях размер на финансова подкрепа:

- хората с увреждания с над 90 на сто степен на увреждане с определена чужда помощ, които получават пенсия за военна инвалидност;
- хората с увреждания, които са били със социалната пенсия за инвалидност, но поради смърт на родител/родители получават вместо това наследствена пенсия;
- хората с увреждания с право на чужда помощ, които получават пенсия за осигурителен стаж и възраст;
- хората с увреждания с определени от 71 до 90 на сто степен на увреждане, които са получавали едновременно месечни добавки за социална интеграция по отменения Закон за интеграция на хората с увреждания /ЗИХУ/ и социални пенсии за инвалидност, изплащани съгласно § 22т от преходните и заключителните разпоредби на Кодекса за социално осигуряване.

Беше представена и следната актуална статистическа информация от НОИ за съответните групи пенсионери:

- хората, които получават лична военноинвалидна пенсия – 170 души;
- пенсионерите, които получават наследствена пенсия с добавка за чужда помощ – 2 126 души;
- хора с увреждания, които получават лична пенсия за осигурителен стаж и възраст с добавка за чужда помощ – 30 342 души.

Г-жа Манолова даде думата на участниците в заседанието.

Г-жа Мая Василева, заместник-изпълнителен директор на Агенцията за социално подпомагане, информира за предприетите действия от Агенцията за провеждане на разяснителна кампания за личната помощ.

Г-жа Веска Събева отбеляза, че е важно да се установи броят на хората с увреждания, които са подали заявления за оценка на потребностите само за личната помощ, а не общия брой.

Г-жа Румяна Петкова, изпълнителен директор на Агенцията за социално подпомагане, разясни, че над 50 000 информационни брошури са напечатани и вече са изпратени на 28-те Регионалните дирекции за социално подпомагане и до всички дирекции „Социално подпомагане“ в страната. Изпратени са 8 указания във връзка с прилагането на новото законодателство за хората с увреждания. Уведоми, че на 11 юли предстои кръгла маса, на която ще бъдат обсъдени отново всички въпроси, свързани с личната помощ и кандидатстването за включването в нея. Увери, че на кръглата маса ще има нови, актуални данни за подадите документи за оценка на броя часове лична помощ.

Г-жа Мая Манолова подчерта, че е от огромно значение всеки правоимащ да бъде лично и по подходящ начин информиран от социалните работници

относно възможностите за кандидатстване за личната помощ.

Г-жа Илиана Малинова уведоми, че всички, които са в листата на чакащите за личен асистент и за резидентни услуги, следва да бъдат уведомени за възможността за ползване на личната помощ. Посочи, че общините са доставчици на социалните услуги и биха могли да разясняват на гражданите с увреждания.

Г-жа Нели Димитрова, от НГИ „Системата ни убива“ отбеляза, че в брошурата на Агенцията за социално подпомагане следва да се добави и коефициентът, с който ще нараства възнаграждението на личните асистенти, както и че през 2021 г. ще отпаднат ограниченията в Закона за личната помощ.

Министър Петков също подкрепи позицията, че е необходимо хората с увреждания да бъдат информирани за възможностите за ползване на личната помощ.

Г-н Петър Велчев, подчерта колко е важно на тези, останали вече само 170 човека, с право на военноинвалидна пенсия с право на чужда помощ, които са отдали здравето си за родината и спокойствието на гражданите, да им бъде предоставена справедлива финансова подкрепа, като се има предвид, че тези граждани също получават "нетрудови" пенсии, както получаващите социална пенсия за инвалидност. Според негови изчисления, 300 000 лева годишно биха били достатъчни, за да се покрият разходите за осигуряване на финансовата подкрепа за тези граждани по чл. 70, т. 5 от Закона за хората с увреждания.

Г-н Минчо Коралски обърна внимание на предизвикателствата, които предстоят във връзка със създаването на Държавната агенция за хората с увреждания. Отбеляза, че всички заинтересовани страни следва да започнат дискусиите и да дават своите предложения към Агенцията за хората с увреждания за сериозната промяна, която предстои по отношение на промяната на статута на Агенцията за хората с увреждания като Държавна агенция от 1 януари 2021 г.

По въпроса за промените в реда за извършване на медицинска експертиза

Омбудсманът изрази притесненията си, породени от промени в Наредбата за медицинската експертиза, и по-специално от предоставения едномесечен срок за преосвидетелстване, предоставен с параграф 3 от Постановление № 139 от 6 юни 2019 г., обн. ДВ. бр. 46 от 11 Юни 2019г., в сила от 11.06.2019 г., за изменение и допълнение на Наредбата за медицинската експертиза.

Г-жа Манолова даде думата на участниците в заседанието.

Проведена беше дискусия, в която взеха участие г-н Васил Долапчиев, г-н

Петър Велчев и г-н Минчо Коралски.

След като бяха представени и други съображения от присъстващите, г-н Ананиев пое ангажимент да отпадне срока, в рамките на който гражданите, преосвидетелствани след 03 август 2018 г. и преди новите промени, ще могат да поискат преразглеждане на медицинските им оценки по облекчената процедура.

Г-жа Манолова благодари на всички участници в заседанието.

Уведоми, че след приключване на официалната публична част Съветът за наблюдение ще продължи заседанието, като ще бъдат обсъдени и взети решения за общи действия по проблемите.

Публичното заседание приключи в 13 ч.

ЗАСЕДАНИЕТО САМО МЕЖДУ ЧЛЕНОВЕТЕ НА СЪВЕТА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ ПРОДЪЛЖИ В 13.10 Ч.

По отделните въпроси Съветът за наблюдение взе следните решения:

Решение 1

Определяне на заместник-председател на Съвета за наблюдение

В изпълнение на чл. 12, ал. 7 от Закона за хората с увреждания, организацията на и за хората с увреждания избират за заместник-председател на Съвета за наблюдение г-жа Ива Поповска.

Чл. 12, ал. 7 от Закона за хората с увреждания не изисква гласуване на определения заместник-председател от всички негови членове.

Решение 2

Разработване на правилник за организацията и дейността на Съвета за наблюдение

В изпълнение на чл. 15, ал. 5 от Закона за хората с увреждания, Съветът реши:

1. да разработи и приеме Правилник за организацията и дейността си в срок не по-късно от следващото заседание.

Гласуване:

Решението беше взето с единодушие.

Решение 3

Подготвяне на годишна програма за дейността

В изпълнение на чл. 16, ал. 1 от Закона за хората с увреждания, Съветът за Наблюдение реши:

1. Да подготви и приеме годишна програма за дейността си в срок не по-късно от следващото заседание.

Гласуване:

Решението беше взето с единодушие.

Решение 4

По изпълнението на Закона за лична помощ

Съветът за наблюдение по представената от омбудсмана информация и от изказванията на членовете и гостите, констатира следните затруднения по изпълнение на Закона за личната помощ:

- невярна информация – асистентите не може да са на пенсионна възраст; асистент не може да бъде човек с увреждане, който не е с определена чужда помощ;

- социалните работници не са запознати и обучени, включително как да извършват обективно оценката по скалата от 1 до 4 и от МТСП не са им изпратени адекватни указания.

- социалните работници посещават хора с увреждания по домовете, без да носят формуляри, или излишно забавят извършването на оценките; не приемат документи от законните представители на хора под запрещение и др.

- не се разясняват положителните аспекти на личната помощ спрямо досегашните проекти и програми и заложеният в Закона за личната помощ коефициент за увеличение на възнаграждението на личните асистенти още през 2020 г., с което ще се компенсират използваните средства от добавката за чужда помощ.

Във връзка с констатациите Съветът реши:

1. да бъдат предприети общи действия за популяризиране на възможностите за хората с увреждания, които са правоимащи по Закона за хората с увреждания, да кандидатстват и да се ползват от личната помощ;

2. да бъде изготвено и изпратено становище до Министерството на труда и социалната политика със следните препоръки:

- да бъде проведена информационна кампания относно личната помощ - по медиите, брошури и др., включително като в процеса бъдат включени и общините като доставчици на личната помощ и на други социални услуги.

- да бъдат взети мерки, като от социалните служби информират лично и по подходящ начин всички граждани с увреждания, които попадат в обхвата на личната помощ за 2019 г. и 2020 г.

- социалните служби да съдействат на всички граждани с увреждания с право на чужда помощ, желаещи ползването на механизма, за попълване и подаване на необходимите документи.

- да бъдат изпратени инструкции/указания на социалните работници как да извършват оценките на потребностите или да се проведат обучения с тях;

3. На 11 юли 2019 г. да бъде организирана и проведена среща между членовете на Съвета и ръководството на Агенцията за социално подпомагане за планиране на съвместни действия по информиране на хората с увреждания за възможностите, които Законът за личната помощ им предоставя.

Гласуване:

Решението беше взето с единодушие.

Решение 5

По въпроса за асистентските услуги за възрастни хора

Съветът за наблюдение по представената от омбудсмана информация и от изказванията на членовете и гостите, констатира следните затруднения, предизвикани от прекратяването на програмите за лични асистенти за възрастни хора:

- възрастните хора остават без необходимата им асистентска подкрепа след 31 август 2018 г., което създава сериозни предпоставки за нарушаване на правата им.

Във връзка с констатациите Съветът реши:

1. да бъде изготвено и изпратено становище до Министерството на труда и социалната политика с препоръка:

- да бъдат осигурени възможности за възрастните хора в невъзможност за самообслужване, които са попадали в обхвата на проектите за личен асистент, да ползват асистентска подкрепа и след 31 август 2019 г.

Гласуване:

Решението беше взето с единодушие.

Решение 6

По несправедливото групиране на имащите право на финансова подкрепа по чл. 70 от Закона за хората с увреждания

Съветът за наблюдение по представената от омбудсмана информация и от изказванията на членовете и гостите, констатира, че е налице несправедливо групиране на лицата, имащи право на финансова подкрепа по чл. 70 от ЗХУ, като засегнати са следните категории лица:

- Хората с увреждания с над 90 на сто степен на увреждане с

определена чужда помощ, които получават пенсия за военна инвалидност са пропуснати при изричното изброяване в чл. 70, т. 5.

- Хората с увреждания, които са били със социалната пенсия за инвалидност, но поради смърт на родител/родители получават вместо това наследствена пенсия, са пропуснати при изричното изброяване в чл. 70, т. 4 и 5. Кодексът за социално осигуряване не дава възможност за отказване от по-благоприятната пенсия и връщане към старата пенсия. Поради тази причина хората с увреждания попадат в общата група на хората с увреждания и получават финансова подкрепа в по-нисък размер (чл. 70, т. 3).

- В чл. 70, т. 3 от Закона за хората с увреждания не са отчетени различните нужди на хората с увреждания с право на чужда помощ, които получават пенсия за осигурителен стаж и възраст. Тези хора са поставени в една група с хората с увреждания с определени 90 и над 90 на сто степен на увреждане, но без чужда помощ.

- Засегнати са хората с увреждания с определени от 71 до 90 на сто степен на увреждане, които са получавали едновременно месечни добавки за социална интеграция по отменения Закон за интеграция на хората с увреждания /ЗИХУ/ и социални пенсии за инвалидност, изплащани съгласно § 22т от преходните и заключителните разпоредби на Кодекса за социално осигуряване. Определената месечна финансова подкрепа в размер от 15 на сто от линията на бедността не довежда до увеличение на отпусканата им до 31 декември 2018 г. подкрепа. Законът за хората с увреждания не гарантира и по-благоприятния режим за отпусканата подкрепа и след изтичането на срока на издадените по ЗИХУ оценки.

Съветът констатира още, че:

- Въвеждането на изискването за подаване на документите за отпускане на месечната финансова подкрепа и за изготвянето на оценката на потребностите единствено по настоящия адрес ограничава правата на значителна част от хората с увреждания, които са с двойно гражданство и живеят в друга държава.

- Изплащането на месечната финансова подкрепа за месец януари 2019 г. през февруари значително затрудни хората с увреждания, които са получавали едновременно месечни добавки за социална интеграция по отменения ЗИХУ и четвъртинката социална пенсия за инвалидност. Средствата бяха преведени през февруари, но и до момента няма яснота как ще се гарантира компенсирането на тези средства за януари.

Във връзка с констатациите Съветът реши:

1. да бъде изготвено и изпратено становище до Министерството на труда и социалната политика и Народното събрание с препоръки:

- да бъдат взети мерки за изменения, чрез които да бъде осигурена адекватна месечна финансова подкрепа на гражданите с увреждания, които получават пенсия за военна инвалидност, наследствена пенсия, пенсия за осигурителен стаж и възраст или са с определени от 71 до 90 на сто степен на

увреждане и са получавали месечни добавки за социална интеграция по отменения ЗИХУ и социални пенсии за инвалидност, изплащани съгласно § 22т от преходните и заключителните разпоредби на Кодекса за социално осигуряване.

- да бъде осигурена възможност на хората с увреждания да избират и заявяват коя от двете регистрации да бъде използвана за правата им по Закона за хората с увреждания – по настоящ или постоянен адрес.

- да бъде осигурен механизъм, чрез който месечната финансова подкрепа се изплаща в рамките на месеца, за който се отпуска.

- да бъдат предприети мерки за изменение на Кодекса за социално осигуряване, като се предвиди изрична възможност хората с увреждания да избират коя от пенсиите, на която те имат право, ще получават.

Гласуване:

Решението беше взето с единодушие.

Решение 7

По краткия срок за преосвидетелстване, предоставен с промените в Наредбата за медицинската експертиза

Съветът за наблюдение по представената от омбудсмана информация и от изказванията на членовете и гостите, констатира, че е неприемливо кратък срокът за преосвидетелстване, установен с параграф 3 от Постановление № 139 от 6 юни 2019 г., обн. ДВ. бр. 46 от 11 Юни 2019г., в сила от 11.06.2019 г., за изменение и допълнение на Наредбата за медицинската експертиза

Във връзка с констатациите Съветът реши:

1. Като приветства поетия от министъра на здравеопазването ангажимент за отпадане на срока за преосвидетелстване, определен с параграф 3 от Постановление № 139 от 06 юни 2019 г., Съветът ще проследява неговото изпълнение при следващите промени в нормативната уредба на медицинската експертиза.

Гласуване:

Решението беше взето с единодушие.

В качеството си на администрираща дейността на Съвета за наблюдение институция, омбудсманът ще организира провеждането в изпълнение на взетите решения, като:

- уведоми компетентните институции и лица за препоръките и поиска информация за предприетите от тях действия;

- подготви и съгласува до следващото редовно заседание текстовете на правилник за организацията на дейността и годишна програма за дейността на Съвета за наблюдение.

Поради изчерпване на темите за обсъждане и въпросите за решаване от Съвета за наблюдение, г-жа Манолова закри заседанието в 13.30 ч.

ПРИЛОЖЕНИЯ:

1. Заповед за определяне състава на Съвета за наблюдение
2. Списък на присъствалите

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Име, фамилия, подпис

ЧЛЕНОВЕ:

1.

Име, фамилия, подпис

2.

Име, фамилия, подпис

3.

Име, фамилия, подпис

4.

Име, фамилия, подпис

5.

Име, фамилия, подпис

6.

Име, фамилия, подпис

7.

Име, фамилия, подпис

8.

Име, фамилия, подпис

СЕКРЕТАР:.....

име, фамилия, подпис